

Lapin ELY-keskuksen päätös, yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen, Pelkosenniemi

Asia Säärivaaran luonnonsuojelualueen (YSA205748) rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen veneenlaskupaikan rakentamiseksi

Hakija Pelkosenniemen kunta

Hakemus

Pelkosenniemen kunta on 22.8.2025 Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) toimittamallaan hakemuksella pyytänyt lupaa poiketa Säärivaaran luonnonsuojelualueen (YSA205748) rauhoitusmääräyksistä veneenlaskupaikan rakentamiseksi.

Hakemuksen mukaan veneenlaskupaikka on tarkoitus rakentaa Arvospuolen sillan läheisyydessä sijaitsevan grillikodan ja lintutornin yhteyteen. Olemassa olevalle tielle ajetaan soramursketta noin kaksi kasettia. Jokiuomaa ruopataan, jotta veneet pääsevät keskellä sijaitsevalle kulkuväylälle. Ruoppauksen tarve on vähäinen, ja ruoppausmassa viedään muualle. Rannalle laitetaan 18 neliömetrin suuruinen verkko, jonka päälle tulee betonivalu. Maa luiskataan siten, että betonivalu on samalla korkeudella tien kanssa.

Arvospuolen veneenlaskupaikan tarpeellisuudesta on tehty kuntaan aloite. Lähin veneenlaskupaikka on toisella puolella Kemijokea, mikä edellyttää veneiden kuljettamista kirkonkylän kautta joko uimarannalle tai Saunavaaraan, ja edestakainen matka on kymmeniä kilometrejä. Veneenlaskupaikka palvelisi paikallisia asukkaita ja matkailijoita. Vesialueella on eniten lintuja alkukesästä jäiden lähdettyä, ja se toimii erityisesti levähdyspaikkana muuttoaikoina. Satunnaisen veneenlaskun ei katsota häiritsevän lintuja, koska laskupaikka sijaitsee lähellä liikennöityä siltaa ja tarve veneiden laskulle on ensisijaisesti kesä-heinäkuussa, jolloin lintuja on alueella vähemmän. Veneenlaskupaikan käyttö ei poikkea lintutornin ja kodan käytöstä. Olemassa olevia rakenteita käytetään paljon, ja alueella myös yövytään etenkin kesäaikana. Veneenlaskupaikalle ei ole Arvospuolen alueelta löydettävissä kohtuukustannuksilla toista sijoituspaikkaa.

18.12.2025

Pelkosenniemen kunta on 7.11.2025 täydentänyt hakemustaan toimittamalla kiinteistön 583-402-6-30 omistajien kirjallisen suostumuksen veneenlaskupaikan rakentamiseksi omistamalleen kiinteistölle.

Asian käsittely ja selvittäminen Lapin ELY-keskuksessa

Asiassa annettava ratkaisu ja jäljempänä ilmenevät perustelut huomioon ottaen ELY-keskus katsoo, että asianosaisten kuuleminen ei ole hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla tarpeen.

Lapin ELY-keskuksen päätös

Lapin ELY-keskus ei myönnä Pelkosenniemen kunnalle lupaa poiketa Säärivaaran luonnonsuojelualueen (YSA205748) rauhoitusmääräyksistä.

Perustelut

Säärivaaran luonnonsuojelualue (YSA205748) on perustettu kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) 24 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen 10.2.2010 antamalla päätöksellä LAPELY/92/07.01/2010.

Rauhoitusmääräysten mukaan alueella on muun ohella kielletty:

- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja maa-ainesten ottaminen ja maan muokkaaminen;
- eläinten häiritseminen ja pesien vahingoittaminen lukuun ottamatta laillista metsästystä ja kalastusta;
- rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen; sekä
- kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 54 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Suunniteltu veneenlaskupaikka ja ruoppaustoimenpiteet sijoittuvat Kemihaaran soiden (FI1300907, SAC/SPA) Natura-alueelle, jonka suojelua on toteutettu muun ohella perustamalla kysymyksessä oleva 4,4 hehtaarin suuruinen yksityinen luonnonsuojelualue kiinteistölle 583-402-6-30. Kemihaaran suot kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC) että lintudirektiivin (2009/147/EY) mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA). Natura-tietolomakkeella mainitaan alueen suojeluperusteena 18 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja 5 liitteen II lajia sekä 38 lintudirektiivin mukaista lajia. Hankealue kuuluu myös sekä kansainvälisesti tärkeisiin lintualueisiin (Important Bird and Biodiversity Area, IBA) että Suomen kansallisesti tärkeisiin lintualueisiin (Finnish Important Bird Areas, FINIBA).

18.12.2025

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Hakemuksen ja karttatarkastelun perusteella suunnitellun veneenlaskupaikan välittömässä läheisyydessä sijaitsee lintutorni, ja alue on sopivaa elinympäristöä sekä pesiville että levähtäville linnuille. ELY-keskus toteaa, että veneenlaskupaikan rakentaminen todennäköisesti lisää vesiliikennettä ja lintuihin kohdistuvaa erityisesti pesimäaikaista häiriötä.

ELY-keskus katsoo, että Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin, erityisesti lintuihin kohdistuvaa merkittävää heikentymistä yksin kyseisen tai yhteisvaikutuksessa muiden alueeseen vaikuttavien toimintojen kanssa ei voida poikkeamislupahakemuksen perusteella sulkea pois. Poikkeuksen myöntäminen edellyttää, että veneenlaskupaikan rakentamisen ja ruoppauksen vaikutukset muun ohella alueella pesivään ja levähtävään linnustoon arvioidaan luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesti ja että luonnonsuojelulain 54 §:n edellytykset täyttyvät.

Edellä lausuttu huomioon ottaen lupaa poiketa Sääriivaaran luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä ei voida myöntää.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asian käsittelyyn on osallistunut ylitarkastaja Riikka Juutinen.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristölakimies Sini Arnkil ja ratkaissut yksikön päällikkö Jari Pasanen.

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Pelkosenniemen kunta, sähköpostitse
Kiinteistönomistajat, kirjeitse
Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, sähköpostitse
Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys, sähköpostitse

Tiedoksi

Ympäristöministeriö

Päätöksestä tiedottaminen

Luonnonsuojelulain (9/2023) 121 §:n 3 momentin mukaisesti Lapin ELY-keskus julkaisee päätöksen internetsivuillaan. Vuoden 2026 alussa päätös

18.12.2025

julkaistaan Lupa- ja valvontaviraston internetsivuilla (www.lvv.fi > Ajankohtaista). Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Tämä asiakirja LAPELY/4354/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/4354/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 18.12.2025 14:15

Esittelijä Arnkil Sini 18.12.2025 14:14